

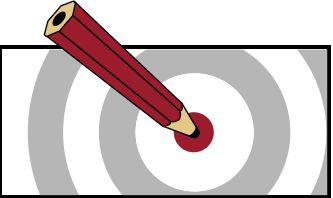
001	66	16	96	96	66	26	06	92	69	52	69	93	26	13	13	07	3	0
001	96	96	66	94	92	90	85	80	70	60	55	50	45	40	30	20	15	10

Maanantaina 17. helmikuuta 2014

MAASEUDUN TULEVAISUUS

5

UUTISET

PÄIVÄN PUNKTI

Namibia

Pääsin käymään Namibiassa. Namibia oli Saksan siirtomaa ensimmäiseen maailmansotaan asti, jonka jälkeen Englanti otti sen. Toisen maailmansodan jälkeen se siirtyi Etelä-Afrikan alusmaaksi.

Suomalaisillakin on erityissuhde tuohon maahan. Se alkoi Martti Rautasesta, joka käynnisti lähetystyön Ambomaalla yli sata vuotta sitten.

Suomalaisten lähetys-saarnaajien vaikutus näkyy vieläkin namibialaisessa nimistössä. Vastaan voi tulla Toivo, Martti tai Selma.

Tuoreempikin yhteys löytyy. Namibiassa kävelee myös monta Ahtisaari-nimistä ihmistä. Martti Ahtisaari oli YK:n pääsihteerin erityis-edustaja, joka hoiti Namibian itsenäistymisen.

Projekti ei ollut helppo. Vä-lillä Ahtisaari käytti koviakin otteita, mutta suunnitelma onnistui.

Namibia on sekä suuri että pieni.

Pinta-alaa on huikeasti, noin kaksi ja puoli kertaa niin paljon kuin Suomessa.

Väkiluku on sen sijaan vain kaksi miljoonaa.

Kun maisemaa katsoo lento-koneesta, näkyy pusikkoa. Sitä riittää enemmän kuin suota Suomessa. Kaupungit ja kylät ovat niin pieniä, että niitä ei ilmasta käsin paljain silmin erota.

Suuri maa kätkee sisuksiinsa valtavat luonnonrikkauudet. Kuinka paljon mineraaleja, kaasua ja öljyä on, ei kukaan tunnuta tietävän. Kaikkea kuitenkin löytyy, timanteista alkaen.

Pitkät rannikko tarjoaa valtavat mahdollisuudet kala-teollisuudelle, joka on vasta lapsenkengissään. Ilmasto on suotuisa maanviljelykselle ja sopivia viljelysmaita myös löytyy.

Yksi tärkeimmistä elin-tarvikkeista on riistanliha. Riistan määrä on riistatiloilla vaikuttava. Tuhatta hehtaaria kohti voi olla 250 eläintä. Antiloopit, puhvelit ja seeprat syövät luomuruokaa.

Suuri maa tarjoaa suuret mahdollisuudet. Kolikon toinen puoli on yhteiskunnan eriarvoisuus.

Rikkaat ovat todella rikkaita ja köyhät köyhiä. Köyhyydestä ei päästä irti kuin koulutuksen kautta, eikä järjestelmä ole vielä valmis.

Myös korruption olemassa-olo tunnustetaan, vaikka tässä asiassa Namibia ei ole pahim-masta päästä. Byrokratia kuitenkin haittaa hankkeita.

Rakentamista hidastaa rakennuspaikkojen puute. Maata on kuitenkin 40 hehtaaria asukasta kohti.

Hetkinen. Tonttipulahan taitaakin olla suomalainen vientituote.

OIKAISU

Ritakallio jatkaa Ilmarisessa

Ilmarinen myy Pohjola-osak-keensa -jutusta (MT 14.2., sivu 5) saattoi syntyä käsitys, että varatoimitusjohtaja **Timo Rita-kallio** olisi siirtymässä pois työeläkeyhtiö Ilmarisesta. Rita-kallio kuitenkin jatkaa tehtävässä.

Tekstissä mainittu **Matti Vuoria** on työeläkeyhtiö Varman entinen toimitusjohtaja. Toimitus pahoittelee virheitä.

Ministeri Pekka Haavisto haluaa valtion hankkivan omistusta uusilta toimialoilta, jotta työtä ja verotuloja riittäisi Suomelle myös jatkossa.

.....

Valtion sataprosenttinen omis-tus halutaan säilyttää yrityksis-sä, jotka hoitavat kansalaisten hyvinvoinnille tärkeitä perus-tehtäviä kuten huoltovarmuut-ta, liikennettä ja postinjakelua, valtion omistajaohjauksesta vastaava ministeri **Pekka Haa-visto** (vihr.) linjaa.

Itella aloitti toissa viikolla yt-neuvottelut, jotka uhkaavat 1200 työpaikkaa.

Tilanne pistää ministerin ot-san ryppyyn.

”Siellä on rankka tilanne. Verkkokaupan ja pakettilii-kenteen varaan on tehty isoja panostuksia. Sen onnistuminen on Itellalle elämän ja kuoleman kysymys.”

Yleispalveluvelvoite eli pos-tin jakelu jokaiseen Suomen laatikkoon viitenä päivänä viikossa on eduskunnan aset-tama, eikä Itella voi sitä omin päätöksin muuttaa, hän toteaa ykskantaan.

Jos Itella ei velvoitteesta selviä, harkintaan on hänen mukaansa otettava mahdollinen tuki.

”Paras kuitenkin olisi, jos sii-hen ei jouduta.”

Veronmaksajilla oikeus odottaa tuottoja

Valtion kokonaan tai osittain omistamat yritykset työllistävät noin 220 000 henkeä, puolet kotimaassa ja toinen puoli ulko-mailla.

”Aina puhutaan siitä, onko pääomalla isänmaata. Kyllä on: tämä on suomalaista pääomaa. Veronmaksajat ovat sen näihin yhtiöihin panneet”, Haavisto sanoo.

Veronmaksajilla on tästä syystä omistukselle kolme oi-keutettua tavoitetta. Yritysten pitää olla kannattavia selvi-täkseen tehtävistään ja tuot-takseen myös jotain valtion kassaan.

Niiden pitää työllistää koti-maassa ja kolmanneksi maksaa veronsa Suomeen.

”Olemme viime aikoina pal-

Suora merikaapeli Saksaan irrottait meidät tietoliikenteessä riippuvaisuudesta Ruotsiin, Pekka Haavisto sanoo.

» Aina puhutaan siitä, onko pääomalla isänmaata. Kyllä on: tämä on suomalaista pääomaa. Veronmaksajat ovat sen näihin yhtiöihin panneet.«

PEKKA HAAVISTO

jon puhuneet valtionyhtiöiden kannattavuudesta, mutta vä-hemmän työllistämisvaikutuk-sesta ja verojalanjäljestä.”

Hyvästä veroselvityksestä Haavisto antaa kiitoksen esi-merkiksi Fortumille. Kaikkien

toiminnasta täyttää kuvaa ei sen sijaan ole.

”Harmaita” yrityksiä myyntiin?

Liikenneyhtiöistä säilytettäviin kuuluvat ainakin VR ja Finnar.

Finnairilla on rooli niin koti-maan liikenteessä kuin siinä, että Helsinki pysyy Euroopan ja Aasian välisen liikenteen solmukohtana Aasian talouden noustessa huimaa vauhtia.

”On myös ”harmaan” vyöhyk-keen yrityksiä, joista mietitään, onko niillä vielä strateginen merkitys ja voisiko yksityinen sektori olla mukana niiden omistamisessa”, hän toteaa.

Hallituksella on Rautaruukin jälkeenk in myyntivaltuuksia jäljellä. Haavisto ei kuitenkaan suostu nimeämään yksittäisiä myytäviä, vaikka elinkeinomi-nisteri **Jan Vapaavuori** (kok.)

ehdotti Helsingin Sanomissa viikko sitten alkoholimonopoli Altian listaamista pörssiin.

”On hyvä, että keskustelu elää eduskunnassa ja ministerityö-ryhmässä.”

Konesaleja ja energiaa

Haavisto haluaa myös lyhyellä ministerikaudellaan kartoittaa sellaisia uusia toimintoja, joita omistamalla luotaisiin tuleva-vsuudessakin töitä ja verotuloja.

Suora merikaapeli Suomen ja Saksan välillä olisi merkittävä investointi tietoliikenneyhteyk-siin.

Kun kaapeli yhdistetään Suomen rautatieverkoston yh-teydessä kulkevaan optiseen kuitukaapeliin, saadaan huip-punopea datayhteys kaikkialle Suomeen.

Kaapeliverkoston hallinnoin-tiin omistajaohjauksessa on hankittu Corenet-yhtiö.

Jos tulevaisuudessa saman-lainen merikaapeli saadaan vedettyä myös Koillisväylää pitkin Aasiaan, se sinetöi Suo-men aseman Googlen kaltaisten kansainvälisten konehallien lu-vattuna maana.

Sijainnin lisäksi Suomen valt-jeja ovat vankka maaperä, vakaa

yhteiskunta ja kylmä ilmasto, ministeri ennakoi.

Maa- ja biokaasu täydentäisi-vät kotimaista energiapakettia. Suomeen tulee jo kaasuputki Venäjältä, ja Viron ja Suomen kaasuputkien yhdistämisestä keskustellaan. Se, mikä puut-tuu, ovat nesteytetyn kaasun (LNG) terminaalit satamista.

Valtion omistusta tulee Haa-viston mukaan selvittää näistä kahdesta ainakin Viron yhdys-putkessa.

Samassa yhteydessä hän ke-huu Neste Oilin työtä liikenteen biopolttoaineissa.

KAJALEENA RUNSTEN

Lähipalvelua on vaikea määritellä

Lähipalvelut ovat kaikkien sy-däntä lähellä ja niitä on helppo kannattaa. Mutta mitä niillä tarkoitetaan?

Määritelmä riippuu puhujas-ta, ilmeni Kuntaliiton talousfoo-rumissa eli laivaseminaarissa torstaina.

Kuntaliiton mukaan lähipal-velu ottaa huomioon alueen ja asiakkaiden erityispiirteet, saa-vutettavuuden ja eri ikäryhmien tarpeet. Tarve on usein päivi-täistä.

Lapset ja vanhukset tarvitse-vat kuitenkin erilaisia ja eri mää-riä palveluita kuin työikäiset. Siksi yksiselitteistä määritelmää on vaikea tehdä.

Kuntaliiton erityisasiantunti-ja **Antti Kuopilalle** oli ylläty, että tehdyn selvityksen mukaan esimerkiksi harvan asutuksen

Kainuussa peräti 93 prosenttia asukkaista asuu alle puolen tun-nin ajomatkan päässä terveys-keskuksesta. Se edellyttää tosin omaa autoa ja kesäkeliä.

Kilometrirajoja ei tule

Liitosmylläkkää odottavissa kunnissa on toivottu, että syrjä-seutujen palveluiden turvaami-seksi lakiin kirjattaisiin lähipal-veluille kilometrirajat. Kuntalii-ton sisälläkin asiaa kannatetaan ja vastustetaan.

”Se betonoisi jonkin mallin ja rajoittaisi esimerkiksi sähköis-ten palveluiden kehittämistä”, Kuopila toppuuttelee.

Kuntaliitto koettaakin hakea selkeyttä lähipalveluihin uudella hankkeella. Siinä etsitään paitsi määritelmää myös käytännön

työkaluja, toimintamalleja, kumppanuuksia ja hyviä esi-merkkejä.

Asian tiimoilta järjestetään ensimmäinen foorumi 6. touko-kuuta.

Hankkeen kokeilualueena on Kainuu.

Lupaukset kirjallisesti

Ilmajoen kunnanjohtaja **Seppo Pirttikoski** katsoo, että jos suu-riin sosiaali- ja terveysalueisiin (sote) mennään, kuntien lähipal-veluista pitää sopia kirjallisesti.

”Palveluiden vähimmäistaso ja läheisyys on turvattava perus-sopimuksessa, ja peruskunnan tulee voida vaikuttaa niiden ta-soon ja laatuun.”

Ilmajoki on jo tehnyt sopi-muksen yhteistyössään Jalas-

järven ja Kurikan kanssa ja on yhteistyöhön tyytyväinen. Kun-taliitoksiin se ei halua.

Sen sijaan maakunnallinen sote-alue kelpaa, jos työnantaja tulee vain yksi ja lähipalveluiden perussopimus saadaan aikaan.

Pirttikoski pelkää, että jos sote-alueen sisälle sallitaan pienet perustason alueet, syntyy kilpailua, hinnat nousevat ja pal-velut huonontuvat.

Sähköiset tulevat

Valtiovalta uskoo sähköisiin lä-hipalveluihin.

Valtiovarainministeriö kehit-telee mallia, jossa 160 kunnan vastuulle annettaisiin kaikki valtionhallinnon palvelut po-liisista Kelaan ja maistraattiin. Palvelupisteet sijaitsivat niin,

että 90 prosenttia suomalaisista asuisi enintään 40 kilometrin päässä niistä.

Palvelupisteistä seuraava askel olisi videoyhteystoimisto ja viimeinen kotiin annettavat päätelaitteet.

Myös erilaisia kotiin vietäviä palveluja kehitetään. Se edel-lyttäisi Kuntaliiton mielestä aja-tusmuutosta: palvelu ei ole enää paikka, jonne mennään, vaan asia, joka tulee kotiin.

Yhtenä esteenä nähdään tiukat ammatti- ja pätevyysvaa-timukset. Niiden vuoksi mökin mummulle on vaikeaa viedä moniosaajaa, joka tarjoaisi mo-nipuolista apua hoiva- ja koti-töihin.

EIJA MANSIKKAMÄKI

Maaseudun lähipalveluista lisää sivulla 12.

Kotihoito on lähipalvelua käytännössä. Lähihoitaja Piia Islander tekee kotikäyntejä vanhusten luo Hausjärvellä.

Rovaniemi antaa 12 miljoonaa euroa alueille

Rovaniemi antoi lähidemo-kratian alueiden omiin käsiin jo vuonna 1993. Yläkemijoelle pe-rustettiin silloin ensimmäinen aluelautakunta, ja vuosi sitten niitä tuli viisi lisää.

Malli toimii niin, että valtuus-to valitsee lautakuntien jäsenet kyläkokousten esitysten perus-teella.

Lautakunta päättää ja jakaa rahat

Lautakunta päättää alueen pal-veluista itse ja saa rahat kaupun-gin kassasta.

Budjetissa on pysytty ja jopa

”Aluemalli on synnyttänyt yrityksiä maaseudulle”, Matti Ansala sanoo.

säästetty, apulaiskaupunginjohtaja **Matti Ansala** kehuu.

Alue ostaa peruspalvelut emokaupungilta tai muilta pal-veluntuottajilta. Yläkemijoelle onkin syntynyt tusinan verran yksityisiä palveluyrityttäjiä.

Kuusi lautakuntaa saa vuosi-tain jaettavaksi noin 12 miljoo-naa euroa.

Lautakunnilla on kolmisen prosenttia koko kaupungin rei-lun 300 miljoonan euron budje-tista, 15 prosenttia asukkaista ja valtaosa maapinta-alasta.

Ansala ei ole kuitenkaan valmis suosittelemaan mallia

minne vain. ”Se edellyttää tietynlaista yhteisöllisyyttä. Kuntaliitostilanteissa lauta-kuntien alueita ei aina kannata määritellä vanhojen kuntarajo-jen, vaan luontaisen toiminnal-lisuuden mukaan.”

Kaupunki pitää huolen asuk-kaidensa tasavertaisuudesta siten, että palveluille on samat asiakasmaksut koko kaupun-gissa.

Alue voi maksaa halonhakuun

Lautakuntien alueilla saattaa kuitenkin saada myös ylimää-

räisiä palveluita, jos lautakunta niin päättää: kauppa-asiointia, halonhakkuuta tai siivousta. Asiakas ostaa ne kotiapukupon-gilla, josta kaupunki kustantaa puolet.

”Ihmisillä on syrjäisemmän asuinpaikkansa vuoksi muutoin vähemmän palveluita ja ne ovat kalliimpia”, Ansala perustelee.

Lautakunnat ovat pystyneet säilyttämään joitakin palveluja, jotka muuten olisivat voineet joutua uhatuiksi.

Tällainen on esimerkiksi kir-jasto.

EIJA MANSIKKAMÄKI